

les boires dels anhels indefinits i les emocions sense perfil en itineraris clars, per on pugui marxar i discórrer el món de les accions nostres.

I vosaltres, joves, sou d'una generació que estima, per damunt de tot, l'acció, o sigui ço que en una forma genèrica l'antigor hellènica en digué "poesia", això és, fer, el verb fer. Sou, doncs, amics de la poesia, i voleu inserir-la en la interna vida espanyola; per això, sens dubte, sol·liciteu de la lletra que m'adreceu, amables, unes paraules sobre el que cal que sigui la formació social del metge espanyol. No del metge en abstracte, sinó del d'aquesta terra adolorida, del metge de la nostra angoixosa Espanya, del metge que ha de conèixer aquelles realitats dramàtiques que afecten la biologia del poble. Deia Diderot de la "Utopia" que era un país "diablenment ideal"; fugim-ne, doncs, i quan vulguem enriquir el tresor de la nostra experiència social, fixem l'atenció, primàriament, en el present gràvid que ens circumda, car àdhuc la via més curta per arribar a palpar l'etern és aprofundir en l'avui, aquí i ara.

Dues paraules concretes: ¿Pot en realitat un metge desentendre's de l'estudi de les condicions en què neix, es cria, s'educa, viu i treballa el poble on actua? Si la funció pròpia ha d'ésser preveure, ¿li és permès desentendre's i ignorar la realitat sanitària en què es desenvolupa la vida dels qui ha de tractar com a malalts? ¿Li és lícit, per exemple, silenciar les explotacions a què les llars són sotmeses a fi de multiplicar el rendiment de la unitat de superfície? Si, com el mapa sanitari de Madrid ho demostra, la mortalitat està en raó directa amb la densitat de població aglomerada en una unitat d'espai, ¿pot el metge restar al marge dels grans problemes socials que posa a l'Estat la política de les habitacions? La fàbrica com la masia, la impremta com el taller de blondes, són reflexos del món del treball, i el metge pot veure-hi qüestions vives i sagnants que l'atenyen. Unes vegades hi trobarà jornades desmesurades fetes en condicions extenuants; altres cops hi veurà jornades inacabables i salaris curts. Es fa difícil escollir casos en què tot es conjumina; heu-vos ací, però, un cas típic: en la meravellosa Granada, les noies que broden les blondes romanen doblegades damunt del bastidor de deu a dotze hores i cobren de cinquanta cèntims a una pesseta per jornada. Esplendïd viver de tuberculosos! ¿On són, per exemple, els estudis sobre el valor nutritiu de la ració alimentícia de la família del jornaler andalús, extremeny o gallec en dies de treball o en dies d'atur? ¿En quina Facultat de Medicina es consagra atenció a l'estudi de les malalties professionals dels treballs que es realitzen als camps, a les fàbriques, als tallers del nostre país?

La nostra Universitat, indiferent a les qüestions profundes que susciten la ciutat i la terra, considera encara que la seva missió pot complir-la sense tocar aquests ni altres temes entorn dels quals giravolta la vida real i ideal espanyola; i, no obstant, un metge sense una formació històrico-social que li permeti conèixer tradicions, costums, prejudicis i la vida econòmica de les diverses professions i classes, tindrà sempre disminuït el seu coneixement, arribat que sigui l'instant del diagnòstic, i estarà propens a cometre grosses crueltats quan hagi de fixar el tractament... Institucions públiques o socials de caràcter mèdic! Gotes de Llet, sanatoris, dispensaris, hospitals, manicomis, ¿quin moviment universitari, quins apressaments, quins actes de la classe mèdica els reclamen en la mesura i en els llocs on Espanya els ha de menester? ¿Problema formidable per a Espanya el de criar raça i depurar-la culturalment per tal de nodrir Amèrica i acréixer el pòsit biològic d'aquells pobles! Però aquest enorme problema mèdico-social, el plantejament del qual porta com a corollari tota una visió de política sanitària,